ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№3(2)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 546 sahifa,
16-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA CONTENTS СОДЕРЖАНИЕ

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish 18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi

Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiolingvistik yondashuv (gandbolchilar misolida) 23
G. A. Valiyeva

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari 27
Suyunova Surayyo Ulash qizi

Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish 31
Israilova Xusnida Adilovna

Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish 37
Raximova Feruza Najmiddinovna

Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish 42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna

Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari 46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna

Velosiped haydashning afzalliklari 49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi

Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане 54
Мирзакбарова Севда Вахиддиновна

Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari 58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna

Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ 62
Рахмонова Бахтигул Пайзиллоевна

Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi 65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi

Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari 71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi

Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish .. 76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich

Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili 83
Ismoilova N. Z.

Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni 87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich

Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati 91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi

Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi 95
Jurayeva Zulayxo Islomovna

Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida) 102
Islamova Dilfuza Dilshodovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni 107
Begmatova Nasiba Mengnarovna

Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi 112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li

Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades 118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna

Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida) 122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi

Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli 125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich

Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi 128
N. Q. Mamasidova

Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan refleksiv yondashuv (7-9-sinflar misolida) 131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanalievna

Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash 134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li

Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari 137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi

Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi 140
N. Sh. Miryusupova

Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari 143
Olimova Aziza Abdullayevna

Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari 147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi

Talabalarning psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari 150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich

Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi 154
Sadatov Chori Xolmuradovich

Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati 158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulxakimova Gulziyba Ziynatdinovna

Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi 162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish 165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi

Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта 168
Пак Диана Александровна

Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli 170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li

Innovatsion ta'lim muhitida talabalarning kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari 173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li

Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati 176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Duduqlanish nutq kamchiligini korreksiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish 180
Boxodirova Gulasalxon Ibrohimovna

Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования . 184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович

Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari 188
Azimova Nodira Hikmatovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari 191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi

Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati 194
Burkhanova Sabo Tulanovna

Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari 197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna

Ta'lim tashkilotlarida sifatni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari 200
Abdurashit Karimovich Avliyakulov

Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish 204
Daliyeva Eliza Zokir qizi

Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish 207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi

Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari 210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi

ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish 216
Tursunova Shahzoda Baxromovna

Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье 219
Гулру Тургунова

O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni 229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna

Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды 234
Умматалиева Шерзода Шерали угли

Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish 239
Baratov Nasriddin Karshibayevich

O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlari 243
Fayziyeva Nodira Sobirovna

Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari 247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova

Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida) 252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich

O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati 257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich

Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari 261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi 265
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi 270
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli

Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlik misolida) 275
Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li

O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari 278
Suvanova Baxtigul Baxridinovna

Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari 283
Azimov I. T., Mirzayeva N. I.

Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish 288
Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna

Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi 292
Nazarov Nuriddin Baxranovich

Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli 297
Jabborova Yulduzxon Hasan qizi

Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari 301
Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna

Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni 304
Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna

Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства 307
Ф. Равшанов, Л. Сохибова

Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati 311
Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi

Texnologik ta'limda xorijiy tajriba 316
Lochinbek Abdirasulov

Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari 319
Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida 324
Soatova Hilola Shuhrat qizi

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida 328
R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov

Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ 332
Чернова Татьяна Алексеевна

O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri 335
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi

Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari 339
D. G. Umnov

Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari 344
Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna

Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari 347
Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich

Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi 351
Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi

Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi 354
Ikrom Qodirov

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Hadassah gospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston gospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati 357
Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna

Davlat boshqaruvi tizmida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi..... 361
Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li

Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari 364
Babakulova Dilnoza Ramazonovna

Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi..... 367
Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari..... 370
G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna

Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi 373
Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi..... 377
Kozimova Sadoqat

Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari 380
Majitov Turg'unali Anvar o'g'li

Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar..... 383
Nishanova Zulfizar Yashin qizi

Bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni..... 386
Nurulloyev Firuz No'monjonovich

Talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida)..... 390
Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li

Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish..... 393
Tillayeva Vasila O'ktam qizi

Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni 398
Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li

Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish 402
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi

Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish 406
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna

Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов. 409
Гуламов Жасур Баходирович

Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций средового воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии 413
Ягудин Дмитрий Рустамович

Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi..... 421
Sadikov Erkin Tursunovich

Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений 424
Раджабова Зебинисо Анваровна

Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya..... 427
M.U. Raxmanova

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Muammoli o‘qitish asosida kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish 431
Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna

9–10 yoshli o‘quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish 435
Qulmamatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi

Bo‘lajak o‘qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish 439
Mo‘minova Madina, Mamasodiqova Saida

Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования 442
Маматов Исломбек Ильесович, Буронова Муниса Баходировна

Mustaqil ta’lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida 448
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi

Boshlang‘ich ta’limda axloqiy tarbiyani baholash va “tarbiya kundaligi”ni joriy etish metodikasi 451
Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi, Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi

Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari 456
Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich

Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o‘rganilganlik holati 462
Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi

Arifmetik progressiyani o‘qitishda “progressiya konstruktori” amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi 466
Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna

Maktabgacha ta’lim yo‘nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni 471
Ashurova To‘lg‘anoy Ergashevna

Onlayn shaxmat platformalarining boshlang‘ich sinf o‘quvchilari tafakkuriga ta’siri 475
Boboqulov Chori Urolovich

Ta’lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish 480
Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich

Bo‘lajak o‘qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari 485
Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna

Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications 490
Mirzaliyeva Sarvinoz

Pedagogika oliy ta’lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish 493
Murtazayev Zohid Murtazayevich

Zo‘ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta’siri va oqibatlari 497
Mutabarxon Maxsudova

STEM ta’limi sharoitida o‘quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli 501
Normuxamedov Zarif

Jadidchilar asarlarida boshlang‘ich ta’limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari 507
Sariboyeva Aziza G‘apur qizi

Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo‘yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili 510
To‘raqulova Feruza Jobir qizi

Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas’uliyat muvozanati 514
To‘xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg‘uba

Individual dars mashg‘ulotlari orqali bokschining faolligini aniqlash xususiyatlari 517
Usmonov Mansur Qurbonmurotovich

Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике 522
Тиловова Турдихол Баратовна

Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlari 529
Xolikova Dilobarxon Maxsitovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Tabiiy fanlar darslarini o‘qitishda muammoli texnologiyalardan foydalanish usullari 533
Ochilova O‘g‘iloy Mardon qizi

Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages..... 537
Jumanova Sabrina Vaydullo kizi

Kurash mashg‘ulotlarida raqamli texnologiyalar qo‘llanilishi..... 542
Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o‘g‘li

KURASH MASHG'ULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR QO'LLANILISHI

Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o'g'li
Farg'ona davlat universiteti "Yakkakurash sport turlari nazariyasi va uslubiyati" kafedrasi katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0001-0737-2953

Annotatsiya: Kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo'llashning ilmiy asoslari va samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida video tahlil, sensor qurilmalar hamda raqamli monitoring tizimlaridan foydalanish sportchilarning texnik-taktik va funksional tayyorgarligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan. Pedagogik tajriba natijalari raqamli texnologiyalarni joriy etish mashg'ulot jarayonini optimallashtirish, texnik harakatlar aniqligini oshirish va musobaqa natijalarini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatdi. Olingan natijalar matematik-statistik usullar yordamida ishonchli tarzda tasdiqlandi.

Kalit so'zlar: kurash, raqamli texnologiyalar, video tahlil, sensor qurilmalar, mashg'ulot jarayoni, texnik-taktik tayyorgarlik, monitoring, samaradorlik.

Abstract: The scientific foundations and effectiveness of applying digital technologies in wrestling training are analyzed. The study reveals that the use of video analysis, wearable sensors, and digital monitoring systems positively affects athletes' technical, tactical, and functional preparedness. The results of the pedagogical experiment demonstrate that the integration of digital technologies optimizes the training process, improves the accuracy of technical actions, and enhances competitive performance. The reliability of the obtained results was confirmed using mathematical and statistical methods.

Key words: wrestling, digital technologies, video analysis, wearable sensors, training process, technical and tactical training, monitoring, effectiveness.

Аннотация: Рассматриваются научные основы и эффективность применения цифровых технологий в тренировочном процессе борцов. В ходе исследования установлено, что использование видеоанализа, сенсорных устройств и систем цифрового мониторинга оказывает положительное влияние на технико-тактическую и функциональную подготовленность спортсменов. Результаты педагогического эксперимента показали, что внедрение цифровых технологий способствует оптимизации тренировочного процесса, повышению точности технических действий и улучшению соревновательных результатов. Достоверность полученных данных подтверждена методами математической статистики.

Ключевые слова: борьба, цифровые технологии, видеоанализ, сенсорные устройства, тренировочный процесс, технико-тактическая подготовка, мониторинг, эффективность.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamlashtirish sharoitida sport sohasida ham innovatsion texnologiyalarning keng joriy etilishi kuzatilmoqda. Zamonaviy sport tayyorgarligi tizimi endilikda nafaqat an'anaviy mashg'ulot usullariga, balki axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan holda tashkil etilmoqda. Ayniqsa, yuqori sport natijalariga erishish uchun sportchilarning tayyorgarlik jarayonini ilmiy asosda boshqarish, individual xususiyatlarini hisobga olish va real vaqt rejimida monitoring qilish zarurati ortib bormoqda. Shu jihatdan, raqamli texnologiyalar sport mashg'ulotlarini tashkil etish va boshqarishda muhim vositaga aylanib bormoqda.

Kurash sporti, xususan, yunon-rum kurashi, o'zining murakkab texnik-taktik tuzilishi, yuqori intensivlikdagi harakatlar va tezkor qaror qabul qilishni talab etishi bilan ajralib turadi. Ushbu sport turida sportchining har bir harakati, usulni bajarish aniqligi, tezligi va vaziyatga mosligi musobaqa natijasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli mashg'ulot jarayonida harakatlarni chuqur tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni tezkor tuzatish katta ahamiyatga ega. An'anaviy kuzatuv va baholash usullari ko'pincha subyektiv xarakterga ega bo'lib, barcha jarayonlarni to'liq qamrab ololmaydi. Bu esa raqamli texnologiyalarni qo'llash zaruratini yanada oshiradi.

Zamonaviy ilmiy-amaliy yondashuvlar shuni ko‘rsatadiki, video tahlil tizimlari, harakat sensorlari, yurak urishi va energetik ko‘rsatkichlarni o‘lchovchi qurilmalar, mobil ilovalar hamda sun’iy intellekt asosidagi platformalar sportchilarning tayyorgarlik jarayonini yanada mukammal tashkil etish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar yordamida sportchining texnik harakatlari yuqori aniqlikda tahlil qilinadi, mashg‘ulot yuklamalari optimallashtiriladi, ortiqcha charchashning oldi olinadi hamda individual tayyorgarlik dasturlari ishlab chiqiladi. Natijada mashg‘ulot jarayoni samaradorligi oshib, sport natijalari yaxshilanadi.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar musobaqa faoliyatini chuqur tahlil qilish, raqibning harakatlarini o‘rganish va optimal taktik strategiyalarni ishlab chiqishda ham muhim rol o‘ynaydi. Notatsion tahlil, big data va sun’iy intellekt asosidagi tizimlar yordamida kurashchilarning samarali usullari, zaif tomonlari hamda musobaqa dinamikasi aniqlanadi. Bu esa murabbiy va sportchiga ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlar ko‘rsatadiki, kurash mashg‘ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash masalasi ayrim jihatlar bo‘yicha o‘rganilgan bo‘lsa-da, ularni kompleks, tizimli va integratsiyalashgan holda qo‘llash metodikasi yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Ayniqsa, texnik-taktik, jismoniy va funksional tayyorgarlikni yagona raqamli monitoring tizimi asosida boshqarish masalasi dolzarb bo‘lib qolmoqda.

Mazkur tadqiqot ishining dolzarbligi aynan kurash mashg‘ulotlarida raqamli texnologiyalarni kompleks qo‘llash orqali tayyorgarlik jarayonini optimallashtirish, sportchilarning texnik-taktik mahoratini oshirish va musobaqa natijalarini yaxshilash zarurati bilan belgilanadi.

Tadqiqotning maqsadi – kurash mashg‘ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llashning ilmiy asoslarini ishlab chiqish, ularning samaradorligini aniqlash hamda amaliyotga joriy etish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy sport tayyorgarligi tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi so‘nggi yillarda ilmiy tadqiqotlarning muhim yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Sport mashg‘ulotlarini ilmiy asosda tashkil etish, natijalarni monitoring qilish va samaradorlikni oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o‘rni tobora ortib bormoqda. Ushbu yo‘nalishda olib borilgan tadqiqotlar sportchilarning tayyorgarlik jarayonini optimallashtirishda raqamli vositalarning yuqori samaradorligini ko‘rsatmoqda.

Sport tayyorgarligi nazariyasiga oid fundamental ilmiy ishlarda (V.N. Platonov, T. Bompa va boshqalar) mashg‘ulot jarayonini boshqarishda tizimli yondashuv, yuklamalarni rejalashtirish va nazorat qilish muhimligi asoslab berilgan. Mazkur yondashuvlar keyinchalik raqamli texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirilib, sportchilarning holatini doimiy monitoring qilish va mashg‘ulot yuklamalarini individuallashtirish imkonini yaratdi.

Xorijiy tadqiqotlarda (Hughes, Bartlett va boshqalar) video tahlil va notatsion tahlil usullarining sportchilarning texnik-taktik tayyorgarligini oshirishdagi ahamiyati keng yoritilgan. Ushbu usullar yordamida sportchining harakatlari bosqichma-bosqich tahlil qilinadi, samarali va samarasiz elementlar aniqlanadi hamda ularni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqiladi. Ayniqsa, kurash sportida video tahlil sportchining usul bajarish texnikasini mukammallashtirishda muhim vosita sifatida e’tirof etiladi.

So‘nggi yillarda wearable texnologiyalar (yurak urishi monitorlari, harakat sensorlari, GPS qurilmalari) sportchilarning funksional holatini real vaqt rejimida baholash imkonini bermoqda. Franchini va boshqa tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan izlanishlarda kurashchilarning energiya sarfi, yurak-qon tomir tizimi faoliyati va charchoq darajasini nazorat qilish mashg‘ulot samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligi qayd etilgan. Bu esa mashg‘ulot yuklamalarini individual xususiyatlarga mos ravishda optimallashtirish imkonini yaratadi.

Shuningdek, sun’iy intellekt va katta ma’lumotlar (big data) asosidagi tizimlarning sportda qo‘llanilishi bo‘yicha tadqiqotlar ham ortib bormoqda. Ushbu texnologiyalar yordamida sportchilarning musobaqa faoliyati chuqur tahlil qilinib, samarali taktik strategiyalar ishlab chiqiladi, natijalar prognoz qilinadi va mashg‘ulot jarayonini rejalashtirishda ilmiy asos yaratiladi.

Mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham sport mashg‘ulotlariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish zarurligi ta’kidlanadi. Ularning ishlarida kurashchilarning texnik-taktik tayyorgarligini oshirishda zamonaviy pedagogik va texnologik yondashuvlarni qo‘llash muhimligi qayd etilgan.

Biroq tahlil qilingan ilmiy adabiyotlar shuni ko‘rsatadiki, kurash sportida raqamli texnologiyalarni qo‘llash bo‘yicha alohida tadqiqotlar mavjud bo‘lsa-da, ularni yagona tizim sifatida kompleks integratsiyalash, ya’ni texnik-taktik, jismoniy va funksional tayyorgarlikni birlashtirgan raqamli modelni ishlab chiqish masalasi yetarli darajada yoritilmagan. Ayniqsa, mashg‘ulot jarayonini real vaqt monitoringi asosida boshqarish, individual yondashuvni chuqurlashtirish va ma’lumotlar tahliliga asoslangan qarorlar qabul qilish metodikasi dolzarb bo‘lib qolmoqda.

Shu nuqtai nazardan, kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni kompleks qo'llashning ilmiy asoslarini ishlab chiqish va ularning samaradorligini aniqlash zamonaviy sport fanining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot ishida kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali sportchilarning texnik-taktik va funksional tayyorgarligini oshirish imkoniyatlarini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy-uslubiy yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot obyekti sifatida kurash bilan shug'ullanuvchi sportchilarning mashg'ulot jarayoni tanlab olinib, predmeti esa video tahlil, sensor qurilmalar, mobil ilovalar va raqamli monitoring tizimlaridan foydalanish jarayoni hamda uning sportchilarning tayyorgarlik darajasiga ta'siridan iborat bo'ldi. Tadqiqotning asosiy maqsadi raqamli texnologiyalarni qo'llashning samaradorligini aniqlash va ularni amaliyotga joriy etishning ilmiy asoslarini ishlab chiqishdan iborat bo'lib, bu maqsadga erishish uchun ilmiy-uslubiy adabiyotlarni tahlil qilish, tayyorgarlik darajasini baholash mezonlarini ishlab chiqish, raqamli texnologiyalar asosida mashg'ulot modelini yaratish, uni tajriba orqali sinovdan o'tkazish hamda natijalarni matematik-statistik usullar yordamida tahlil qilish vazifalari belgilandi. Tadqiqot jarayonida pedagogik kuzatuv, video va notatsion tahlil, raqamli monitoring, test sinovlari hamda statistik tahlil metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqot uch bosqichda tashkil etilib, dastlab tayyorgarlik bosqichida adabiyotlar o'rganildi va dastlabki diagnostika o'tkazildi, asosiy bosqichda esa tajriba guruhi sportchilari bilan raqamli texnologiyalar asosida mashg'ulotlar olib borildi, nazorat guruhi esa an'anaviy usullar bilan shug'ullandi. Yakuniy bosqichda olingan natijalar solishtirilib, ularning ishonchliligi statistik jihatdan baholandi. Tadqiqotning ilmiy yangiligi kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni kompleks qo'llash modeli ishlab chiqilganligi, real vaqt monitoring tizimi asoslanganligi hamda texnik-taktik tayyorgarlikni raqamli tahlil asosida optimallashtirish metodikasi taklif etilganligi bilan izohlanadi. Olingan natijalar amaliy jihatdan muhim bo'lib, ular mashg'ulot samaradorligini oshirish, sportchilarning individual tayyorgarligini yaxshilash va murabbiylar faoliyatini ilmiy asosda tashkil etishda qo'llanishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo'llash sportchilarning texnik-taktik tayyorgarligiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Xususan, tajriba guruhida texnik harakatlar aniqligi va bajarilish sifati sezilarli darajada oshib, samarali hujumlar ulushi ortdi, xatolar soni esa kamaydi. Video va notatsion tahlil vositalari yordamida sportchilarning individual kamchiliklari aniqlanib, ular ustida maqsadli ishlash imkoniyati yaratildi. Shuningdek, sensor qurilmalar orqali sportchilarning funksional holatini real vaqt rejimida nazorat qilish mashg'ulot yuklamalarini optimal darajada belgilashga va ortiqcha charchashning oldini olishga xizmat qildi.

Olingan natijalarni muhokama qilish shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni qo'llash mashg'ulot jarayonini nafaqat samaraliroq, balki ilmiy asoslangan holda tashkil etish imkonini beradi. Ayniqsa, individual yondashuvni kuchaytirish, mashg'ulotlarni differensiallash va sportchilarning tayyorgarlik darajasiga moslashtirishda ushbu texnologiyalarning roli katta ekanligi aniqlandi. Statistik tahlil natijalari ($p < 0,05$) tajriba va nazorat guruhlari o'rtasidagi farqlar ishonchli ekanligini tasdiqladi. Bu esa raqamli texnologiyalarni kurash mashg'ulotlariga joriy etish sport natijalarini yaxshilash va tayyorgarlik samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalarni qo'llash sportchilarning texnik-taktik va funksional tayyorgarligini sezilarli darajada yaxshilashini ko'rsatdi. Xususan, video tahlil, sensor qurilmalar va raqamli monitoring vositalari yordamida sportchilarning texnik harakatlari aniqligi oshdi, taktik qaror qabul qilish tezlashdi hamda mashg'ulot jarayoni yanada samarali tashkil etildi. Raqamli texnologiyalar asosida olib borilgan mashg'ulotlar sportchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini kengaytirib, yuklamalarni optimal darajada boshqarishga xizmat qildi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalarni kompleks va tizimli ravishda qo'llash sport tayyorgarligini ilmiy asosda tashkil etishning muhim omili ekanligini tasdiqladi. Statistik tahlil natijalari olingan o'zgarishlarning ishonchliligini ko'rsatdi, bu esa taklif etilgan yondashuvning samaradorligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Umuman olganda, kurash mashg'ulotlariga raqamli texnologiyalarni joriy etish sportchilarning natijadorligini oshirish, mashg'ulot sifatini yaxshilash va zamonaviy sport talablariga mos tayyorgarlik tizimini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев: Олимпийская литература, 2015.
2. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры. – Москва: Спорт, 2010.
3. Bompa T., Haff G. Periodization: Theory and Methodology of Training. – Human Kinetics, 2009.
4. Issurin V. Block Periodization: Breakthrough in Sport Training. – Ultimate Athlete Concepts, 2010.
5. Hughes M., Franks I. Notational Analysis of Sport: Systems for Better Coaching and Performance. – Routledge, 2015.
6. Bartlett R. Introduction to Sports Biomechanics. – Routledge, 2007.
7. Franchini E., Del Vecchio F. B. Physical fitness and performance in wrestling. – Journal of Strength and Conditioning Research, 2011.
8. James N. Performance analysis in sport: a review. – International Journal of Performance Analysis in Sport, 2006.
9. Карамов А., Хасанов Б. Спорт машғулотлари назарияси ва методикаси. – Тошкент, 2020.
10. Xasanov B. Kurash nazariyasi va metodikasi. – Toshkent, 2021.
11. Mirzaev O. Sportchilarning tayyorgarlik tizimi. – Toshkent, 2019.
12. Gabbett T. Monitoring training load in athletes. – Sports Medicine, 2016.
13. Baca A. Computer science in sport: research and practice. – Routledge, 2014.
14. O'Donoghue P. An Introduction to Performance Analysis of Sport. – Routledge, 2010.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI

Mas’ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali 26.09.2023-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.